

Oponentský posudek diplomové práce

Mediální obraz pražské dopravy

Bc. Denisa Morongová

Denisa Morongová si pro téma své diplomové práce nazvané „Mediální obraz pražské dopravy“ vybrala zkoumání diskurzu udržitelné dopravy ve vybraných tištěných médiích. Práce svým názvem tak trochu mylně slibuje to, o čem tak zcela není. Není o dopravě jako takové, ale o dopravě udržitelné. Téma, které si autorka vybrala je aktuální, zajímavé a výzkum v této oblasti tak může být přínosný.

Samotná diplomová práce má klasické členění na úvod, teoretickou část, po níž přicházejí části metodologická, empirická a závěr s diskuzí. Práce má logickou strukturu, je psaná kultivovaným a srozumitelným jazykem, autorka dobře pracuje s citacemi i s odbornou literaturou a po formální stránce tak splňuje všechny náležitosti kladené na diplomovou práci. Jako oponent práce se však zaměřím na problematická místa, která práce má.

V úvodu si autorka stanovuje tři výzkumné otázky, které prakticky doslova přejímá (přiznaně) od Fairclougha: „1. Jak je svět (události, vztahy atd.) reprezentován? (tj. otázka reprezentace) 2. Jaké identity jsou vytvářeny pro ty, kteří jsou do programu nebo do příběhu zapojeni (reportéři, publika, „třetí strany“, na které se odkazuje nebo které jsou dotazovány)? (tj. otázka identit) 3. Jaké vztahy se vytváří mezi těmito zainteresovanými (např. vztahy mezi reportérem a publikem, odborníkem a publikem nebo politikem a publikem)?“ Práci by určitě přispělo, kdyby si tyto otázky přizpůsobila svému výzkumu, např. „Jak se udržitelná doprava v Praze zobrazuje ve vybraných tištěných médiích?“ nebo „Kteří aktéři se v diskurzu o udržitelné dopravě v médiích objevují, jak jsou v médiích zobrazováni a jaké jsou mezi nimi, médii a publikem vztahy?“ Určitě by to prospělo nejen textu, ale i designu výzkumu. Nutno přiznat, že na straně 38 se autorka pokouší velice obecně formulované otázky nějak rozšířit a konkretizovat.

Jasnější formulace otázek by pak totiž autorku ve výzkumu asi lépe směřovala, což se mi při četbě textu tak nezdá. V teoretické části jednak poněkud postrádám rešerši literatury, která by shrnovala dosavadní stav poznání na dané téma. A pokud je autorka opravdu první, kdo se tématu věnuje, mělo to tam zaznít. V teoretické části autorka poměrně podrobně

definuje termíny dopravy, druhů dopravy, mobility management a debatuje vlivy spojené s dopravou (na 8 stranách), aby pak následně vždy na jedné straně pojednala o sociální konstrukci reality, médiích a diskurzu. Po úvodu a teoretické části mi tak není zcela jasné, co je předmětem výzkumu. Zda jsou to spíše média a diskurz, který utvářejí o udržitelné dopravě (jak slibuje název a úvod), pak bych čekal větší a podrobnější rozbor toho jak média fungují, jak fungují ve vztahu k životnímu prostředí a environmentálním tématům, jak se vytváří diskurz. Nic z toho tam ale v podstatě není. Anebo je předmětem výzkumu udržitelná doprava, jak se zdá z teoretické části, respektive jak různí aktéři skrze média, v médiích a médiu, utvářejí způsob, jakým se mluví a uvažuje o udržitelné dopravě. V tom případě se mi zdá, že teoretická část je až příliš encyklopedická s technickými fakty, ale chybí v ní více sociálně-vědní literatury, která by tak posloužila autorce v empirické části jako „opora“ při analýze.

Po teoretické, přichází empirická část. Autorka na 11 stranách velice podrobně a důkladně popisuje co je to diskurzivní analýza. Na popis její vlastní metody jí zbylo jen stran pět. Tento nepoměr pak znamená, že zbytečně moc prostoru se v práci věnuje popisu obecné metody a je tam málo popisu vlastního výzkumu autorky. Větší část metodologické kapitoly jsou tak více méně výpisky z literatury o diskurzivní analýze (byť velice dobře a srozumitelně provedené). Ohledně svého samotného výzkumu je autorka až příliš strohá a čtenáři se některé podstatné věci nedozvědí. Jsou tam výzkumné otázky, autorka tam má i dobře popsany a zdůvodněný výběr vzorku. Oceňuji, že tam také zařadila pasáž vlastní sebereflexe. Nicméně v ní píše, že se o téma zajímá, nezúčastnila se však aktivně žádné debaty, a proto se považuje za osobu nezainteresovanou a neovlivněnou. O tom se dá pochybovat, protože si téma vybrala (z nějakého důvodu) a musel tak mít nějaké předporozumění. Mnohem lepší by tak bylo, kdyby šla autorka v sebereflexi hlouběji a byla schopna toto předporozumění více diskutovat. To, že se člověk neúčastní debat, neznamená, že není ovlivněný. Zajímavé a pro odbornou práci podstatné je reflektovat toto ovlivnění a čtenářům ho předestřít.

V metodologické části mi také chybí diskuse toho, jak autorka zkoumaný materiál analyzovala. Například na straně 42 (již v empirické části) píše, že „při pročítání zkoumaného vzorku, kterým započala analytická fáze výzkumu, vykryštovala pětice tematických okruhů, témat v rámci mediálního diskurzu o udržitelné dopravě...“. Jak vykryštovala?

Chybí tam však popis toho, jak k oné krystalizaci došlo, na základě čeho autorka vytvořila těchto pět rámců. S tím souvisí i moje další výtky. Autorka mluví o technice sběru dat, což mi při kvalitativním výzkumu a diskurzivní analýze obzvláště přijde nepatřičné. Autorka data nesbírala, ale podle určitých kroků vytvářela a právě popis těchto kroků ve větší míře, my tam chybí.

Samotná empirická práce je zajímavá, autorka přináší celou řadu zajímavých zjištění a postřehů a je v ní vidět snaha, aby nešlo jen o popis, ale zároveň i určitou analýzu. Autorka prokázala schopnost texty analyzovat a vzhledem k tomu, že diskurzivní analýzu lze považovat za poměrně obtížnou metodu, tak autorku je třeba ocenit. Nicméně tím, že chybí teoretické zázemí, ze kterého by pak mohla data ještě více analyzovat, provázat s nějakou sociálně-vědní debatou z literatury a rešerše, tak potenciál, který tato část má, zůstal nenaplněn.

Celkové hodnocení:

Navzdory zdánlivě kritickému oponentskému posudku práce zcela jednoznačně naplňuje požadavky na diplomovou práci. A to jak po stránce formálního zpracování (jazyková úprava, citace, literatura), tak i po obsahové stránce. Autorka si vybrala zajímavé téma, které ne zcela dobře teoreticky uchopila (předmět výzkumu kolísá mezi médii a udržitelnou dopravou) a navíc si zvolila poměrně obtížnou metodu – diskurzivní analýzu. Na druhé straně v práci a zejména v empirické části autorka ukázala, že si metodu docela dobře osvojila a její analýzy (byť jim chybí teoretické zázemí) ukazují, že autorka má potenciál odborné práce.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím **velmi dobře** se 14 body.

V Praze, 10. září 2018

Mgr. et Mgr. Arnošt Novák, Ph.D.